

Oulun yliopiston etiikkatyöryhmän kokous

Aika: Ke 8.5.2019 klo 9:00 – 11:00

Paikka: Horizon, Tellus areena

Etiikkatyöryhmän jäsenet:

Mervi Heikkinen, puheenjohtaja, yliopistotutkija, kasvatustieteiden tiedekunta
Anne Keränen, varapuheenjohtaja, tutkijatohtori, Oulun yliopiston kauppakorkeakoulu

Aija Ryyppö, sihteeri, laaturapäällikkö, strategian ja tiedepolitiikan yksikkö

Aki Manninen, yliopistotutkija, biokemian ja molekyyli lääketieteen tiedekunta

Sirpa Aalto, tutkimuskoordinaattori, humanistinen tiedekunta

Hely Häggman, professori, luonnontieteellinen tiedekunta

Minna Ruddock, tutkimusjohtaja, lääketieteellinen tiedekunta

Riitta Keiski, dekaani, teknillinen tiedekunta 9:28 alkaen

Satu Pitkäaho, tutkijatohtori, teknillinen tiedekunta

Heidi Huttunen, henkilöstöasiantuntija, henkilöstöpalvelut

Minna Soini-Kivari, luokanopettajaopiskelija, varajäsen **Antero Metso**, lääketieteen opiskelija, Oulun yliopisto ylioppilaskunta

Kutsuvieras:

Jarmo Pulkkinen, tuntiopettaja Oulun yliopiston tohtorikoulu (UniOGS)

1. Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kutsu kokoukseen on lähetetty 24.4.2019. Hallintoelin on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja mukaan luettuna vähintään puolet jäsenistä on läsnä.

Päätös: Etiikkatyöryhmä toteaa kokouksen laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

2. Esityslistan hyväksyminen

Päätös: Hyväksyttiin tarkennettu esityslista, jossa kohta 3 siirrettiin myöhemmin käsiteltäväksi.

Oulun yliopisto

PL 8000
90014 Oulun yliopisto

oulu.yliopisto @ oulu.fi
Puh 0294 480 000
Fax 08 344 064

www oulu.fi

(3.) UniOGS:n etiikka kurssi ja koulutuksen kehittämisen tarpeet

Jarmo Pulkkinen vastaa UniOGS:n etiikka kurssista ”Scientific research and ethics, 920002J, 2 ECTS credits”, joka on pakollinen tutkimusetiikkaa käsittelevä kurssi tohtoriopinnoissa.

Mitä tarpeita, ideoita ja yhteistyön mahdollisuuksia olisi henkilökunnalle suunnattavaan etiikkakoulutukseen liittyen?

Oulun yliopiston etiikkatyöryhmän tehtävänä on mm. herättää keskustelua yliopiston arvoista ja eettisiä kysymyksistä sekä miettiä keinoja, miten arvot saadaan näkyviksi yliopiston työssä. Toimikauden 1.9.2018 – 31.8.2021 aikana erityistehtäviä ovat:

- Eettisen ja tutkimuseettisen valistuksen ja koulutuksen edistäminen Oulun yliopistossa sekä
- Avoimeen tieteeseen ja tutkimukseen liittyvät eettiset kysymykset.

Lisätietoa etiikka: <https://www oulu.fi/yliopisto/node/38317>

Päätös: Käsitellään sellaisessa kokouksessa, jossa Jarmo Pulkkinen on läsnä.

3. (4.) Tilannekatsaus Oulun yliopiston Etiikan iltapäivän ohjelmaan 9.9.2019 klo 12-15:30, paikka Kasvitieteellinen puutarha

Puhujaksi tähän mennessä jo lupautuneet:

Niilo Vähäsarja: Missä mennään GDPR asiassa – tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyssä ja anonymiteetti-kysymysten ratkaisussa?

Kaisa Vehkalahti: Eettinen ennakoarviointi lapsiin ja nuoriin kohdistuvassa tutkimuksessa.

Lisäksi ajankohtaisia kiinnostavia teemoja, joista tarkastetaan puhuja:

Iina Kohonen: Eettinen ennakoarviointi muutoksessa, yleisesittely uudistuneesta ohjeistuksesta TENK (Mervi tarkistaa 22.5. mennessä). Ohjeistus nähtävillä TENK:n sivuilla toukokuussa.

XX: Saamelaisia koskevan tutkimuksen eettisen ennakoarvioinnin ohjeistuksen tila TENK (Mervi tarkistaa 22.5. mennessä).

XX: Lomake tiedevilpistä ilmoittamisen helpottamiseksi

Minna Mäkinen: PPSHP eettinen ennakoarviointi lääketieteellisessä tutkimuksessa. (Minna R. tarkistaa 22.5. mennessä)

Maria Ruuhonen-Lehto: Geeniteknikkalautakunta (Hely tarkistaa 22.5. mennessä)

EFSA: Euroopan food science authority (Hely tarkistaa 22.5.)

Tapahtuman tiedotus:

Ennakkotiedotus ennen kesälomia: merkkää kalentereihin –hengessä. Notio noin 15.5..

Sähköisille ilmoitustauluille elokuun alusta (Anne huolehtii tämän).

Notio / yo:n info-kirje sähköpostilla tiedote elokuussa.

Tiedekuntien sähköpostilistoille - työryhmän jäsenet.

Päätös: edetään yllä esitetyn ehdotuksen mukaisesti.

5. Ilmoitusasiat

Tiedoksenne YLEn 22.4. julkaisema uutinen AMKien opinnäyteplagioinneista ja TENKistä: <https://yle.fi/uutiset/3-10740386>

TENK:in Ensimmäinen tutkimusetiikan barometri julkaistiin 7.5.2019.

Ari Salminen & Lotta Pitkänen (2019) Tutkimusyhteisössä kaikki hyvin? Tutkimusetiikan barometri 2018. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 1, 2019.

<https://www.tenk.fi/fi/suomen-ensimmainen-tutkimusetiikan-barometri-julkaistu>

Jo opintojen alkuvaiheesta saakka tulisi huolehtia, että opiskelijalla on selkeä käsitys siitä, etteivät suora kopiointi ja plagiointi ole sallittua opintoihin liittyvissä kirjallisissa töissä.

Ehdotus: Ensi lukuvuodelle koulutus teemasta ”Hyviä käytäntöjä UR-KUND:in raporttien hyödyntämisessä opiskelijan ohjaamisessa – kokemuksia kymmenen vuoden ajalta”.

Tiedoksi: TENK alkaa valmistelemaan ohjeistusta aineistoihin liittyvistä eettisistä kysymyksistä.

Pohdittavaksi: Miten opiskelijoiden tulisi järjestää kielentarkastus kurssitöihin ei englantia äidinkielenään puhuville? Tarvitaanko yliopistotasoinen ohjeistus miten toimitaan?

Pohdittavaksi: Miten vastuu opiskelijoiden tutkimuseettisistä tiedoista, taidoista ja osaamisesta on sisällytetty eri koulutusten opetussuunnitelmiin ja miten siitä huolehditaan käytännössä? Tulisiko tämä teema olla ensi lukuvuoden opetussuunnitelmatyössä osa-alue, jota etiikkatyöryhmä nostaa tiedekuntien ops-työssä esille esim. etiikkatyöryhmän kannanotto tiedekuntien ops-työryhmille?

Ehdotus: Voitaisiko laittaa alulle aineistonkeräys tutkimusetiikkaa käsittelevistä kursseista? Selvitetään mahdollisuutta saada valtionhallinnon harjoittelija / opinnäytetyön tekijä aineiston keräämiseksi, aineiston analysoimiseksi ja teeman raportoimiseksi.

6. Seuraavissa kokouksessa käsiteltävät asiat (vuosikello) ja 2019 budjetti

Etiikkatyöryhmän jäsenet esittävät puheenjohtajalle ja sihteerille seuraavissa kokouksissa käsiteltäviä asioita. Myös työryhmän ulkopuoliset henkilöt voivat tehdä esityksiä. Etiikkatyöryhmä laatii työskentelyn vuosikellon, jota päivitetään säännöllisesti.

Lukuvuonna 2019-2020 kokouksissa käsiteltäväksi tarkoitettujen asioiden esiin nostamiseksi varten julkaistaan viimeistään alkusyksystä Notiossa juttu etiikkatyöryhmän toiminnasta, joka sisältää yhteydenottolomakkeen.

Vuosikelloesitys: Vuosi 2019

tammikuu – KV-opiskelijan kohtaamat ongelmat maisteriopiskelun aikana; tilannekatsaus toimenpiteistä

helmikuu – häirintä ja kiusaaminen, ohjeistus, tilanne opiskelijoiden ja henkilöstön parissa; vierailijoiksi pyydetään henkilöstöasiantuntija Emilia Vuoti – henkilökunta, OYY:n sosiaalipoliittinen asiantuntija Hennamari Toiviainen – opiskelijat, tohtoriopiskelija Jaana Isohäätä – tohtoriopiskelijat ja opintopsykologi Pia Partanen – opintopsykologin näkökulma; 0-toleranssi brändi

maaliskuu – ihmistieteiden eettisen toimikunnan vierailu, terveiset etiikan päivistä
huhtikuu – missä mennään - henkilötietojen käsittely ja anonymiteetti tutkimuksessa, Suomen ohjeistus, GDPR; vierailijaksi pyydetään Niilo Vähäsarja
toukokuu - UniOGS:n kurssi, yhteistyö

Etiikkatyöryhmän budjetti vuodelle 2019 on 1500€.

Päätösesitys: Etiikkatyöryhmä tarkentaa vuosikelloa. Työryhmän jäsenet esittävät puheenjohtajalle ja sihteerille seuraavissa kokouksissa käsiteltäviä asioita.

Päätös: Seuraavassa kokouksessa käsitellään yhteistyönmahdollisuuksia UniOGS:n kanssa, sekä etiikkatyöryhmän lukuvuoden 2019-2020 vuosikelloa.

7. Muut asiat

Pohdittavaksi: Tulisiko Oulun yliopistoon perustaa luennoitsijapooli tutkimuseettisistä kysymyksistä, joka koostuisi aihepiirin opettajista sekä etiikkatyöryhmän jäsenistä ja joita voisi kutsua pitämään luennon tutkimusetiikasta?

Päätös: Selvitetään asiaa.

Itsensä jääväminen esim. pääsykokeissa, joissa lähisukulainen mukana.

Päätös: ohjeistusten tunteminen ja selkiyttäminen. Henkilön on itse jäävättävä itsensä, mutta myös ryhmä voi informoida henkilöä hänen jääviydestä ja pyytää poistumaan.

8. Seuraavan kokouksen ajankohta

Yliopiston etiikkatyöryhmä kokoontuu noin kerran kuukaudessa heinäkuuta lukuun ottamatta. Vuoden 2019 alkupuoliskon viimeiseksi kokousajankohdaksi ja paikaksi esitetään: ke 5.6. klo 9-11 Horizon, Tellus arena. Onko tälle viimeiselle kokoukselle tarvetta?

Syksyn ensimmäinen kokous on 7.8. klo 9-11, paikka ilmoitetaan myöhemmin.

Päätös: Tavataan 5.6. ja kuullaan Tampereella järjestettävästä TENKin avoimen tieteen kevätpäivien ja tukihenkilöiden koulutusten kuulumisia.

9. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 11:00

Mervi Heikkinen
puheenjohtaja ja sihteeri

Anne Keränen
varapuheenjohtaja